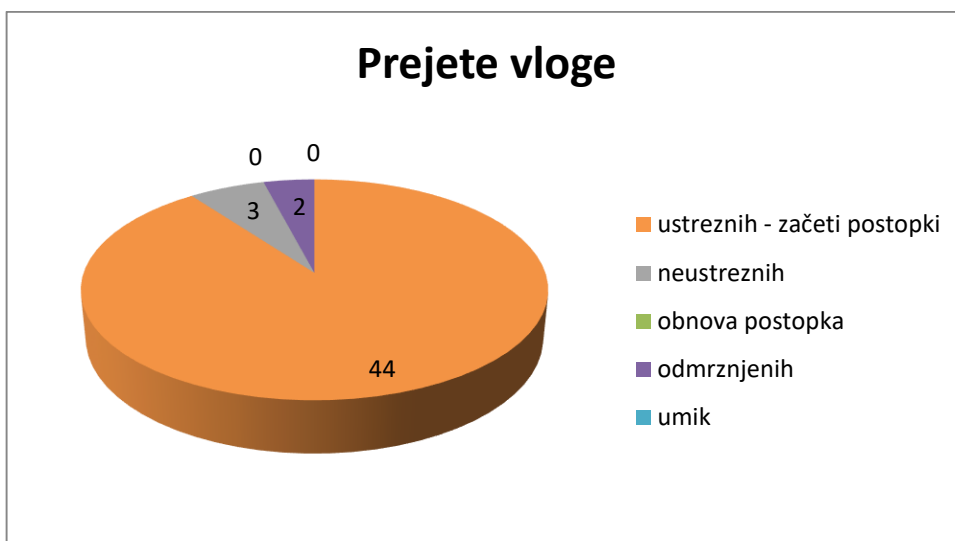

Novinarsko častno razsodišče SNS in DNS

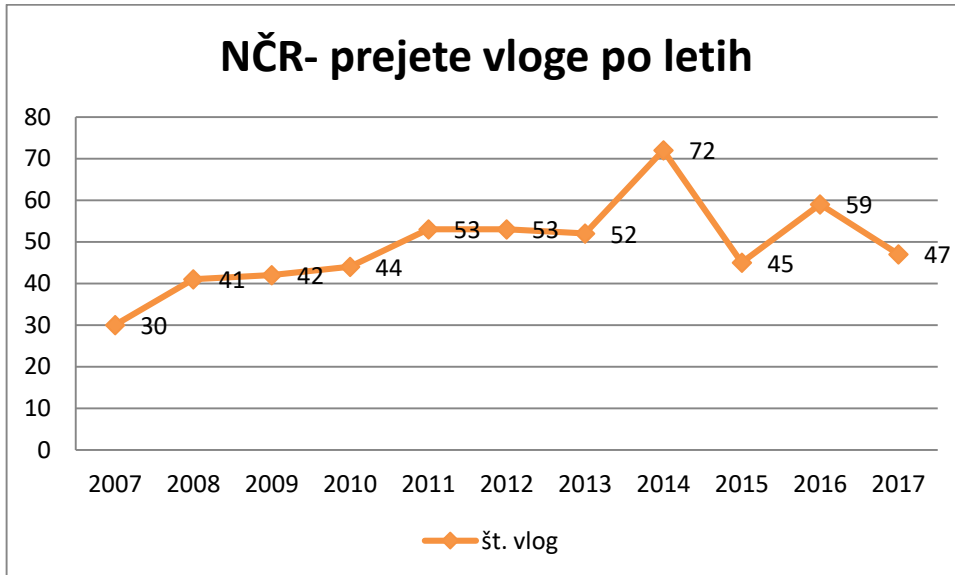
Statistika dela NČR za leto 2017

1. Novinarsko častno razsodišče (NČR), skupni organ Sindikata novinarjev Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, je v obdobju od 31. decembra 2016 do 31. decembra 2017 prejelo 47 pritožb. Od tega je bilo 44 vlog ustreznih za začetek postopka, treh pritožb pritožniki niso ustrezno dopolnili, zato jih razsodišče ni obravnavalo. Razsodišče je objavilo tudi dve odločitvi po končanem postopku na rednem sodišču. Razsodišče ni prejelo nobene zahteve za obnovo postopka.

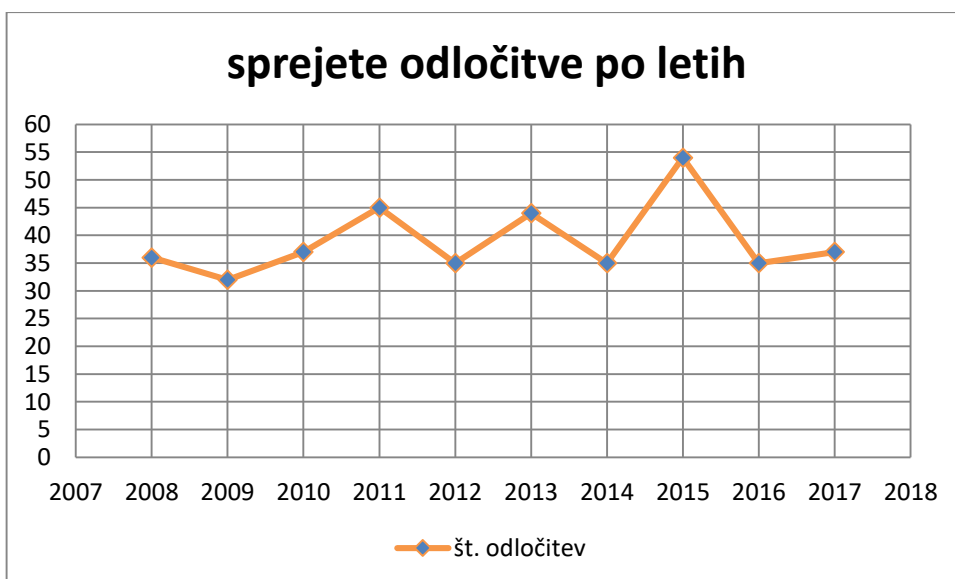
V primerljivem obdobju leta 2016 je NČR prejelo 59 vlog, vendar je bilo kar 29 od teh pritožb neustreznih za nadaljevanje postopka, predvsem na račun pritožb Združenja Sazas, ki so bile zavržene. Leta 2015 je razsodišče prejelo 45 pritožb. Izstopajoče povečanje števila ustreznih vlog je povezano z dvema izrednima dogodkoma. Leta 2014 je 12 pritožb vložil upravni odbor Društva novinarjev Slovenije, leta 2016 pa sta 26 pritožb na novinarske prispevke, ki so se vsi

nanašali na en dogodek, vložila Združenje SAZAS oziroma Matjaž Zupan. Ugotovimo torej lahko, da letni priliv novih pritožb ostaja znotraj večletnega povprečja.

Od tu dalje, statistika zajema v letu 2017 sprejete odločitve razsodišča in ne prejete vloge. Razsodišče namreč v tekočem letu sprejema odločitve tudi v primerih, za katere so bile pritožbe oddane v preteklem letu.

2. V letu 2017 je NČR sprejelo 37 odločitev.

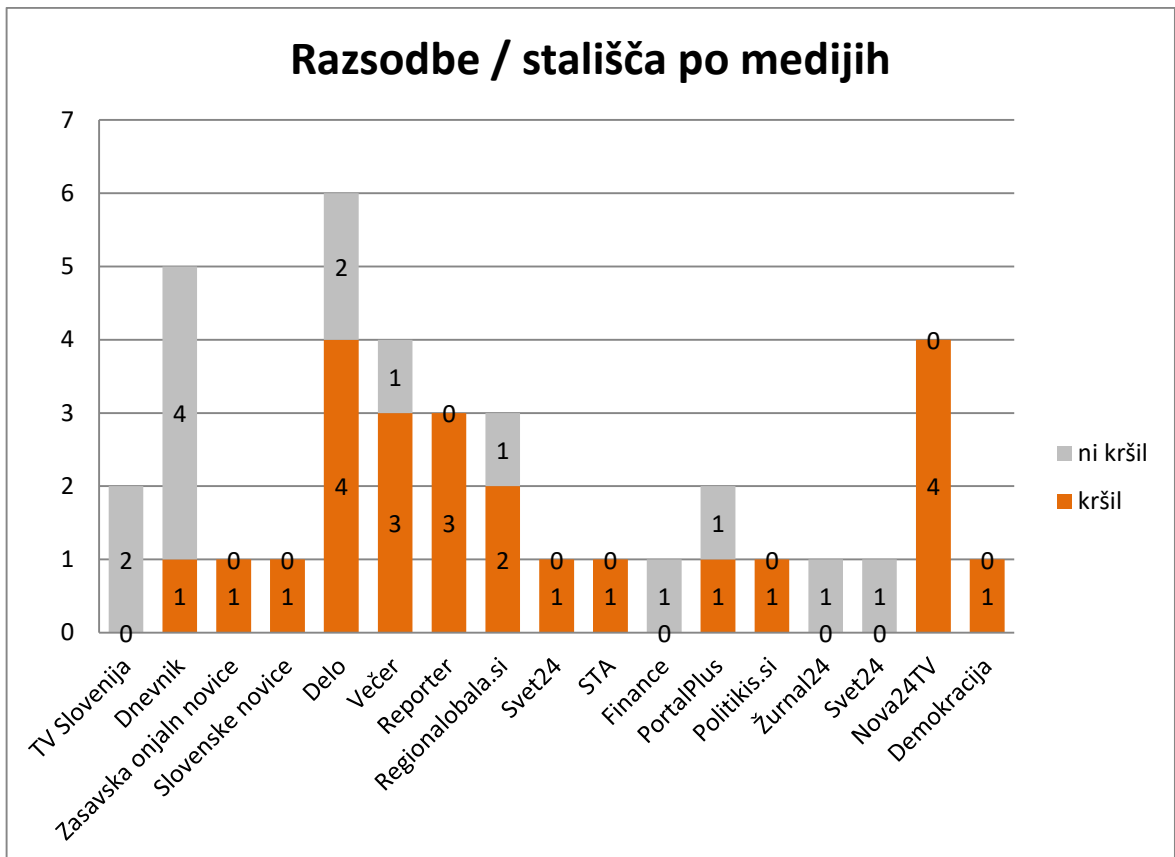

To je dve več kot leta 2016 in 18 manj kot leta 2015. Razsodišče za novinarja, ki ni član društva sprejme stališče, v letu 2017 je bilo sprejetih 26 stališč. Za člane novinarskih organizacij sprejme razsodbo, sprejetih je bilo 9 razsodb. V dveh primerih sta se pritožbi nanašali na več novinarjev, ki so bili tako člani kot nečlani društva in sindikata. Od sedemintridesetih sprejetih odločitev je razsodišče v 15 primerih ugotovilo, da novinar ali novinarji niso kršili nobenega člena Kodeksa novinarjev Slovenije. V preostalih 22 primerih je ugotovilo, da so novinarji kršili enega ali več členov kodeksa.

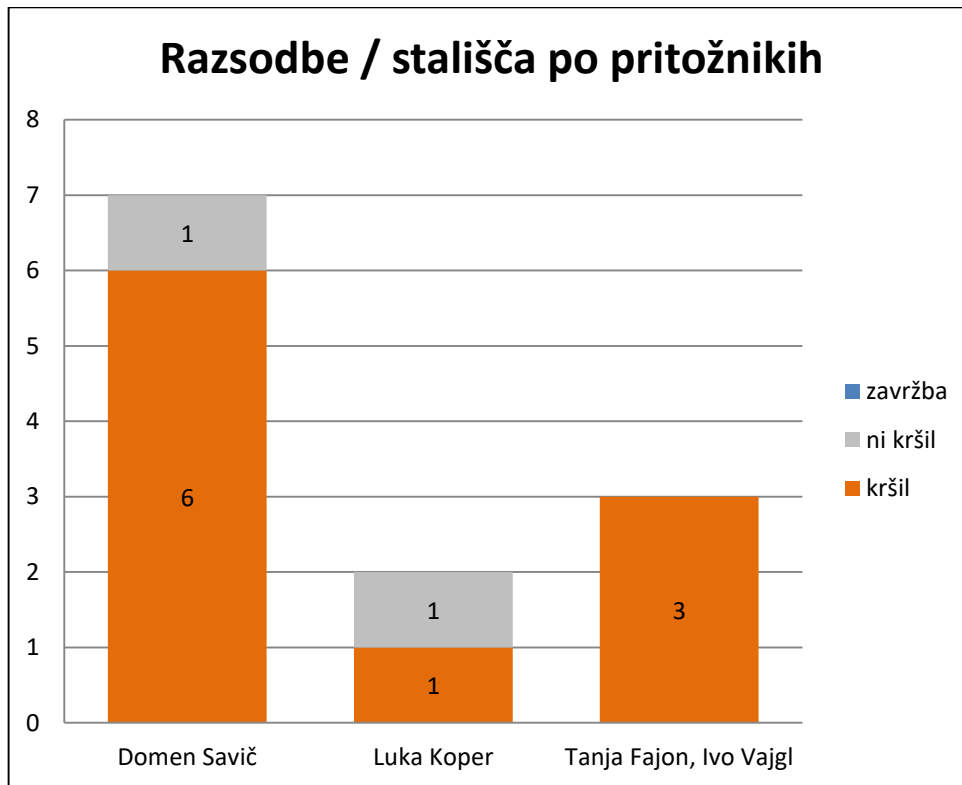
Razmerje med ugotovljenimi kršitvami in odločitvami, da ni kršitve, se je od leta 2011, ko je bila v 56 % primerov ugotovljena kršitev, vztrajno spreminjalo v korist odločitev, da ni kršitve kodeksa. Leta 2012 je bilo v 48 % primerov ugotovljena kršitev, 2013 v 45 %, 2014 pa v 42 %. V letu 2015 (statistika se nanaša na čas od januarja do septembra 2015), pa se je razmerje ponovno spremenilo: več je bilo ugotovljenih kršitev, kar 64 %. Trend se je ohranil tudi v letu 2016 (51 % ugotovljenih kršitev kodeksa) in se nadaljuje v letu 2017 s 59% ugotovljenih kršitev.

3. NČR je v letu 2017 razrešilo največ vlog (6), povezanih z delom novinarjev Dela. V štirih od šestih primerov je ugotovilo tudi kršitev kodeksa.

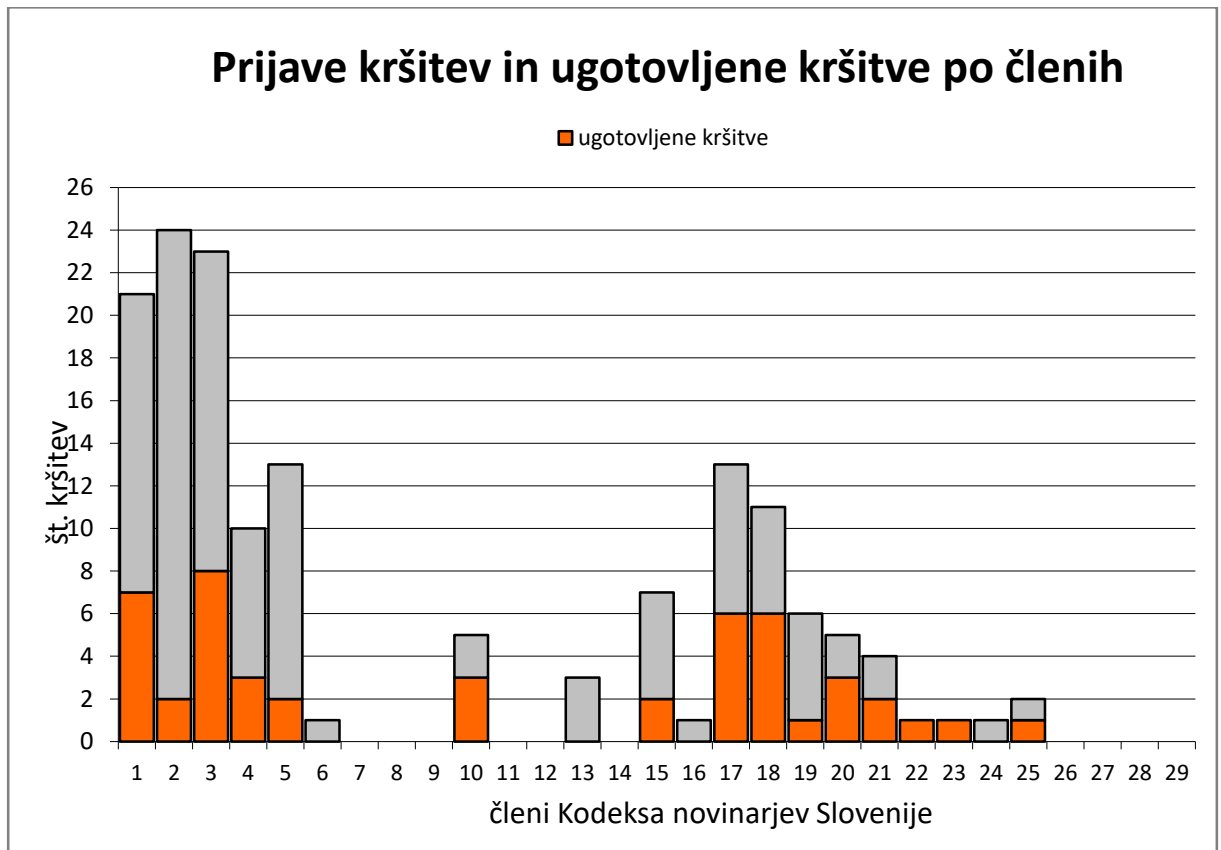
NČR je petkrat obravnavalo novinarje in urednike Dnevnika in ugotovilo eno kršitev kodeksa, štirikrat je obravnavalo Nova24TV in v vseh primerih ugotovilo kršitev kodeksa. Štirikrat je obravnavalo tudi Večer in ugotovilo tri kršitve. Tri kršitve so bile ugotovljene tudi za Reporter. Zoper Regionalobala.si so bile vložene tri pritožbe, ugotovljeni pa dve kršitvi kodeksa. Po dve pritožbi sta bili naslovljeni na TV Slovenija in PortalPlus, in ugotovljena ena kršitev pri zadnjem navedenem. Drugi mediji so zastopani s po eno pritožbo. Iz statistike je razvidno, da NČR dobiva pritožbe proti velikemu številu zelo različnih medijev. V primerih, v katerih je NČR ugotovilo kršitev Kodeksa novinarjev Slovenije, novinar največkrat ni kršil vseh očitanih členov, ampak le nekatere.

4. V primerih, ki jih je NČR zaključilo v letu 2017, so več kot eno pritožbo vložili trije pritožniki. Največ Domen Savič, ki je vložil 7 pritožb.

Raznolikost pritožnikov, ki so posamezniki, društva, zavodi, zveze, podjetja, občine, agencije, javni zavodi, državne inštitucije in celo novinarji in mediji sami, kaže na to, da mehanizem samoregulacije dobro deluje in da ga uporabljajo najrazličnejši segmenti družbe. Čeprav je res, da se pojavljajo določeni pritožniki, ki vlagajo po več pritožb na leto, ali pa isti pritožniki proti določeni medijski hiši vložijo več pritožb, je to bolj izjema kot pravilo. Ta pojav je bilo mogoče opaziti ob izjemnih dogodkih, kot sta bila primer Patria in mariborski primer, ki zelo izstopata. V letu 2016 pa se je nedvomno potrdil očitek, da je določen posameznik oziroma podjetje želel zlorabiti NČR za sistematičen pritisk na novinarje.

5. V razsodbah/stališčih, sprejetih leta 2017, se je največ pritožnikov na NČR obrnilo s pritožbo o kršenju 2. člena Kodeksa novinarjev Slovenije, kar se je zgodilo prvič. Sledijo 3., 1., 17. in 5. člen. Kršitve navedenih članov so novinarjem največkrat očitane že več let zapored.

Najpogosteje očitana (preteklo leto 20) je bila kršitev **2. člena** kodeksa, ki pravi, da *se mora novinar izogibati nekorektnemu, osebno žaljivemu predstavljanju podatkov in dejstev.*

Razsodišče je prejelo 24 prijav kršitev 2. člena in ugotovilo dve kršitvi. NČR se sicer redko odloči, da je ta člen kršen, v letu 2016 sploh ni ugotovilo kršitve 2. člena.

23 pritožnikov je novinarjem očitalo kršitev **3. člena** kodeksa, ki pravi, da *mora novinar pri objavljanju informacij, ki vsebujejo hude obtožbe, pridobiti odziv tistih, ki jih te informacije zadevajo, praviloma v istem prispevku, sicer pa takoj, ko je mogoče. Enako mora storiti tudi, ko povzema hude obtožbe iz drugih medijev ali arhivov. Če novinar odziva ni mogel pridobiti,*

mora to javnosti pojasniti. NČR je ugotovilo 8 kršitev 3. člena kodeksa, kar je enako število kot preteklo leto.

Kršitev **1. člena** kodeksa, ki se nanaša na *preverjanje točnosti zbranih informacij in izogibanje napakam ter njihovo popravljanje*, je bila novinarjem očitana 21-krat. NČR je ugotovilo 7 kršitev 1. člena kodeksa, kar je manj kot leta 2016 (9 kršitev) in občutno več kot leta 2014, ko je razsodišče ugotovilo 3 kršitve, primerljivo pa z letom 2013, ko je bilo prav tako 9 kršitev 1. člena.

Četrto in peto mesto si delita **17. člen** in 5. člen kodeksa. 17. člen določa, *da novinar spoštuje pravico posameznika do zasebnosti*. Kršen naj bi bil 13-krat, NČR je ugotovilo 6 kršitev.

Kršitev **5. člena** kodeksa, ki določa, *da mora novinar opozoriti, ko objavlja nepotrjene informacije, govornice ali ugibanja* je bil tako kot 17. člen novinarjem očitana 14-krat. NČR je odločilo, da je bil kršen dvakrat.

Sledi **18. člen**, ki pravi, *da ko novinar poroča s področja pravosodja, upošteva, da nihče ni kriv, dokler ni pravnomočno obsojen. Novinar mora biti pazljiv pri omembi imen in objavi fotografij in posnetkov storilcev, žrtev in njihovih svojcev v poročilih o nesrečah in predkazenskih postopkih*, ki naj bi bil kršen 11-krat. Ugotovljenih je bilo šest kršitev.

Sledi **4. člen** kodeksa, ki pravi, *da novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme*. Po mnenju pritožnikov naj bi bil kršen 10-krat, NČR je ugotovilo tri kršitve.

Glede prijavljenih kršitev (7) izstopa še **15. člen**, ki pravi, *da je novinar je dolžan ločiti informacijo od komentarja. Razlika med poročilom o dejstvih in komentarjem mora biti dovolj razvidna, da lahko naslovnik sporočila loči med dejstvi in stališči novinarja*. NČR je ugotovilo dve kršitvi.

19. člen, ki pravi, *da mora novinar posebno obzirnost pokazati pri zbiranju informacij, poročanju in objavi fotografij ter pri prenašanju izjav o otrocih in mladoletnikih, o osebah, ki jih je doletela nesreča ali družinska tragedija, o osebah z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju ter o drugih huje prizadetih ali bolnih osebah* naj bi bil kršen 6-krat, ugotovljena je bila ena kršitev.

Po pet pritožb se je nanašalo na **10.** (*Montaža, napovedi, naslovi in podnapisi ne smejo potvarjati vsebine. Primerno mora biti označena tudi simbolna ali arhivska slika.*) in **20. člen** (*Novinar se mora izogibati narodnostnim, rasnim, spolnim, starostnim, verskim, geografskim*

in drugim stereotipom ter podrobnostim, ki so povezane s spolnimi nagnjenji, invalidnostjo, fizičnim videzom, socialnim položajem ali drugimi osebnimi okoliščinami posameznikov in skupin.) kodeksa. Oba člena so po mnenju NČR novinarji kršili 3-krat.

Kršitve **21. člena** kodeksa, ki določa, da so *spodbujanje k nasilju, širjenje sovraštva in nestrpnosti ter druge oblike sovražnega govora nedopustni...*, so bile novinarjem očitane 4-krat. NČR je odločilo, da je bil 21. člen kršen 2-krat.

25. člen kodeksa, ki določa, da *prepletanje ali združevanje novinarskih in oglaševalskih ali politično propagandnih besedil ni dopustno. Oglasna sporočila, plačane objave in oglasi morajo biti prepoznavno in nedvoumno ločeni od novinarskih besedil. Če obstaja kakršenkoli dvom, mora biti nedvoumno označeno, da gre za oglas. Hibridi med oglaševalskimi ali politično propagandnimi in novinarskimi vsebinami so nedopustni*, je bil po mnenju NČR v letu 2017 kršen enkrat. Prav tako sta bila po enkrat kršena **22. in 23. člen**.

Prijav kršitev 7., 8., 9., 11., 12., 12., 26., 27., 28. in 29. člena Kodeksa novinarjev Slovenije NČR v letu 2017 ni prejelo. V primerjavi z minulimi leti je mogoče opaziti, da se pritožniki ves čas pritožujejo glede kršitev istih členov kodeksa. Statistika kaže, da so že več let največkrat ugotovljene kršitve povezane s preverjanjem informacij, pridobivanjem odziva prizadetega in posegi v zasebnost.

Pripravila: Špela Stare, generalna sekretarka Društva novinarjev Slovenije